

XXIV Зимска школа европског права

Златибор, 28. 02. - 02. 03 2024. г.

САОПШТЕЊЕ

XXIV Зимска школа европског права, у организацији Удружења за европско право – Центра за право Европске уније, као једној од најважнијих тема којом се бавила, посебну пажњу посветила је питањима правног статуса непокретне имовине Републике Српске.

Након темељите научне и стручне расправе и анализе питања која се односе на ову тему, утврђена су сљедећа мишљења:

- 1) Питање надлежности у вези са законима који се тичу било какве, па и тзв. државне имовине, ријешено је Општим оквирним споразумом за мир у Босни и Херцеговини (1995. – Дејтонски мировни споразум).

БиХ је наставила своје правно постојање по међународном праву као држава, са унутрашњом структуром модификованом Уставом из 1995. године (чл. 1/1 Устав БиХ), а ступњем на снагу Устава из 1995. године замјењује се и ставља ван снаге Устав Републике БиХ из 1993 (чл. 12/1 Устав БиХ), па самим тим и надлежности из тог Устава које се тичу доношења закона којима се уређују питања везана за имовину. Уставом БиХ из 1995. године извршена је јасна подјела надлежности између институција БиХ и ентитета одредбом која каже да „све владине функције и овлашћења, која нису овим Уставом изричито дата институцијама БиХ, припадају ентитетима“ (чл. 3/1 Устава БиХ). Уставом БиХ из 1995. године надлежност за доношење закона о имовини није изричито припала институцијама БиХ, па је самим тим јасно да припада ентитетима.

- 2) Све досадашње интервенције високог представника за БиХ биле су противправне, а дјелимичне накнадне потврде одлука високог представника од стране институција БиХ по садржају и значају не представљају употребљиве документе за рјешавање питања везаних за имовину на начин који би био другачији од уставне структуре и подјеле надлежности утврђене Уставом БиХ из 1995. године.

Високи представник за БиХ по Анексу 10. Дејтонског мировног споразума нема надлежност да доношење закона, па тако ни оних одлука којима је наметао законе који се тичу имовине. Такве надлежности нема ни по тзв. Бонским овлашћењима (1997), јер га и она ограничавају на

интервенције везане за рад Предсједништва БиХ и Савјета министара БиХ, а не допуштају му интервенције везане за Парламентарну скупштину БиХ која је једина надлежна институција за доношење закона Босне и Херцеговине. Република Српска има право и обавезу да су складу са својим уставним надлежностима и на начин који оцијени сврсисходним, рјешава проблеме које јој је високи представник за БиХ направио ометајући је у располагању њеном имовином. Са становишта Дејтонског мировног споразума, а тиме и Устава БиХ, нарочито су противправни и покушаји интервенције у вези са имовином које врши г. Кристијан Шмит (Christian Schmidt), који се без неопходне резолуције Савјета безбједности Уједињених нација представља као високи представника за БиХ.

- 3) Одлуке Уставног суда БиХ, почевши од одлуке У-1/11, а којима се одлучивало о законима Републике Српске који се тичу статуса државне имовине која се налази на територији Републике Српске и под забраном је располагања, пољопривредног земљишта, унутрашње пловидбе у Републици Српској, шума Републике Српске, непокретне имовине која се користи за функционисање јавне власти Републике Српске итд., нису утемељене на Уставу БиХ.

Прегледом тих одлука јасно се види да је Уставни суд БиХ створио конфузију између уставних надлежности институција БиХ и ентитета, на једној страни, и питања ко има право на одређену имовину, на другој страни, па је тако створену конфузију искористио за доношење одлука којима ставља ван снаге законе Републике Српске. То је недопустиво по било којем правном критерију, јер су питање надлежности за доношење закона и питање било чијег права на имовину два потпуно одвојена питања. За рјешавање питања да ли је Република Српска исправно регулисала питања везана за имовину надлежан је искључиво Уставни суд Републике Српске, јер се законима Републике Српске Уставни суд БиХ може бавити само у смислу оцјене да ли су закони Републике Српске супротни Уставу БиХ, а што у конкретним случајевима нису били. У тим одлукама Уставни суд БиХ отишао је и корак даље изван сопствених надлежности тврдећи да предметне имовинске законе треба донијети Парламентарна скупштина БиХ. За успостављање таквих ставова Уставни суд БиХ није надлежан, па су те одлуке и у том смислу неуставне.

- 4) На основу Споразума о питањима сукцесије из 2002. године не може се мијењати унутрашња структура БиХ утврђена Уставом из 1995. године.

Споразумом о питањима сукцесије ријешено је неколико важних питања између држава сукцесора СФР Југославије. Прегледом Споразума јасно

се утврђује да је један од основних принципа да се тим Споразумом не задире у унутрашњу структуру било које од држава потписница, па тако ни у унутрашњу структуру БиХ. Сходно Споразуму, БиХ је учествовала у расподјели права, обавезе, активе и пасиве СФР Југославије, те се према тим питањима односила у складу са својом унутрашњом структуром. Тако је, примјера ради, у вези са Прилогом Ц (Финансијска актива и пасива), а у вези са којим институције БиХ имају надлежност, без икаквих сметњи од стране ентитета и уз потпуно поштовање своје унутрашње структуре надлежности приступила вршењу права и обавеза из Споразума о сукцесији. Са друге стране, када је у питању Прилог Е (Пензије), такође уз пуно поштовање своје унутрашње структуре надлежности (иако се ни у том прилогу ентитети не наводе у Споразуму о сукцесији), БиХ је без мијешања институција БиХ у надлежности ентитета несметано омогућила ентитетима да врше права и обавезе из Споразума о сукцесији. Оваквих упоредних примјера у вези са Споразумом има више и за претпоставити је да би и у вези са имовином БиХ поштовала надлежности утврђене уставном структуром, да није било интервенција високог представника за БиХ. Сходно томе, само надлежне ентитетске институције могу доносити законе којима се третира питање имовине на коју се односи Споразум о сукцесији, односно којима се одлучује да ли таква имовина представља државну имовину СФР Југославије. Надлежности ентитетских институција у вези са имовином распростиру се на засебним територијама, па је у том смислу од правног значаја чињеница да је Дејтонским мировним споразумом утврђено територијално разграничење између ентитета.